

656.

Konwencja handlowa

pomiędzy Polską a Węgrami, podpisana w Budapeszcie dn. 26 marca 1925 r.

(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 22 lipca 1925 r.—
Dz. U. R. P. № 83 poz. 567).

Przekład.

W IMIENIU RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

MY, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,

PREZYDENT RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ,

Wszem wobec i każdemu zosobna, komu o tem
wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego szóstego marca tysiąc dziewięćset dwudziestego piątego roku podpisana została w Budapeszcie pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Królewskim Rządem Węgierskim Konwencja Handlowa o następującem brzmieniu dosłownem:

Konwencja handlowa między Polską a Węgrami.

PREZYDENT RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

i

JEGO WYSOKOŚĆ NAJJAŚNIEJSZA REGENT
WĘGIER

Jednakowo ożywieni pragnieniem ułatwiania i rozwijania stosunków handlowych między Polską a Węgrami, postanowili zawrzeć w tym celu Konwencję Handlową i mianowali swymi pełnomocnikami:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Jego Ekszelencję Zygmunta Michałowskiego,
Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego
Polski w Budapeszcie i

P. Ottona Węclawowicza, Naczelnika Wydziału
w polskiem Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Convention Commerciale

entre la Pologne et la Hongrie, signée a Budapest le 26 mars 1925.

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE

NOUS, STANISŁAW WOJCIECHOWSKI,

PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux, qui ces présentes Lettres verront, Salut:

Un Convention Commerciale entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de Hongrie ayant été signé à Budapest le vingt six mars mil neuf cent vingt cinq, Convention dont le teneur suit:

Convention Commerciale entre la Pologne et la Hongrie.

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE

et

SON ALTESSE SÉRÉNISSIME LE RÉGENT DE
HONGRIE

également animés du désir de faciliter et développer les relations commerciales entre la Pologne et la Hongrie, sont convenus de conclure à cet effet une Convention de Commerce et ont nommé pour leurs plénipotentiaires, savoir:

Le Président de la République de Pologne:

Son Excellence Sigismond Michałowski, Envoyé
Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de
Pologne à Budapest, et

M. Otton Węclawowicz, Chef de Section au
Ministère de Commerce de Pologne, et

Jego Wysokość Najjaśniejsza Regent Węgier:

Jego Ekszelencję Kolomana de Kánya, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego.

P. Aleksandra de Moldoványi, Radcę Legacyjnego w Królewskim Węgierskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych,

którzy, po okazaniu sobie swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i w należytej formie sporządzone, zgodzili się na następujące artykuły:

Artykuł pierwszy.

Obywatele jednej z Wysokich Układających się Stron, osiedli na terytorjum drugiej Strony, lub przebywający na niem czasowo, będą korzystali pod względem zakładania i wykonywania handlu i przemysłu na terytorjum drugiej Strony z tych samych praw, przywilejów, immunitetów, korzyści i ulg, co obywatele państwa najbardziej uprzywilejowanego.

Art. II.

1. Obywatele każdej Układającej się Strony będą traktowani na terytorjum drugiej Strony pod względem ich stanowiska prawnego, ich dóbr ruchomych i nieruchomości, ich praw i interesów tak samo, jak są lub będą traktowani obywatele państwa najbardziej uprzywilejowanego.

2. Będą oni mieli swobodę załatwiania swych spraw na terytorjum drugiej Strony, bądź osobiście, bądź przez przedstawiciela wedle ich własnego wyboru, tudzież będą mieli prawo, stosując się do ustaw krajowych, występować w sądach i będą mieli wolny dostęp do władz. Będą oni również korzystali ze wszystkich praw i immunitetów, przysługujących krajowcom i narówni z nimi będą mogli dla obrony swych interesów korzystać z usług adwokatów lub pełnomocników przez siebie wybranych.

3. Z tytułu trudnienia się handlem lub przemysłem na terytorjum drugiej Strony nie będą oni uiszczali żadnych podatków, opłat, poborów lub należności pod jakąkolwiek nazwą, innych lub wyższych od tych, które są lub będą pobierane od krajowców.

4. Będą oni zwolnieni od płacenia pożyczek oraz przymusowych danin państwowych, któreby były nałożone dla potrzeb wojny lub wskutek okoliczności wyjątkowych.

5. Obywatele każdej Strony będą wolni na terytorjum drugiej od wszelkiej przymusowej osobistej służby wojskowej i przymusowej funkcji urzędowej administracyjnej lub sądowej, wyjąwszy sprawy opieki, jak również od wszelkiego świadczenia bądź pieniężnego, bądź nałożonego w naturze w miejsce przymusowej osobistej służby wojskowej. Z drugiej strony nie będzie im się czyniło żadnych trudności w spełnianiu ich powinności wojskowej w ich własnym Państwie. W czasie wojny, i w czasie pokoju będą oni podlegali tylko tym świadczeniom i rekwizycjom wojskowym, co krajowcy, w tej samej mierze i na tych samych zasadach co ci ostatni. Co do odszkodowań będą oni podlegali tym samym przepisom co krajowcy.

Son Altesse Sérénissime le Régent de Hongrie:

Son Excellence Coloman de Kánya, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire,

M. Alexandre de Moldoványi, Conseiller de Légation au Ministère Royal Hongrois des Affaires Étrangères,

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Article premier.

1. Les ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes, établis sur le territoire de l'autre Partie ou y résidant temporairement, jouiront en ce qui concerne l'établissement et l'exercice du commerce et de l'industrie sur le territoire de l'autre Partie des mêmes droits, privilèges, immunités, faveurs et exemptions que les ressortissants de la nation la plus favorisée.

Art. II.

1. Les ressortissants de chaque Partie Contractante recevront sur le territoire de l'autre Partie, par rapport à leur situation juridique, leurs biens mobiliers et immobiliers, leurs droits et intérêts, le même traitement que celui qui est accordé ou qui sera accordé aux ressortissants de la nation la plus favorisée.

2. Ils seront libres de régler leurs affaires sur le territoire de l'autre Partie, soit personnellement, soit par un intermédiaire de leur propre choix, et ils auront, en se conformant aux lois du pays, le droit d'ester en justice et accès libre auprès des autorités. Ils jouiront de tous les droits et immunités des nationaux et, comme ceux-ci, ils auront la faculté de se servir pour la sauvegarde de leurs intérêts d'avocats ou de mandataires choisis par eux-mêmes.

3. Ils n'auront à payer pour l'exercice de leur commerce et de leur industrie sur le territoire de l'autre Partie aucun impôt, taxe, droit ou charge, sous quelque dénomination que ce soit, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou seront perçus sur les nationaux.

4. Ils seront dispensés du paiement des emprunts et des dons nationaux forcés qui seraient imposés pour les besoins de guerre ou par suite de circonstances exceptionnelles.

5. Les ressortissants de chaque Partie seront exempts sur le territoire de l'autre de tout service militaire personnel obligatoire et fonction officielle obligatoire administrative ou judiciaire, sauf en matière de tutelle, ainsi que de toute contribution, soit en argent, soit en nature imposée en lieu et place du service militaire personnel obligatoire. D'autre part ils ne seront empêchés d'aucune façon de remplir leur devoir militaire dans leur propre État. Ils ne seront astreints en temps de paix et en temps de guerre qu'aux prestations et réquisitions militaires imposées aux nationaux dans la même mesure et d'après les mêmes principes que ces derniers. Ils seront soumis en ce qui concerne les dédommagements aux mêmes règlements que les nationaux.

Art. III.

1. Spółki akcyjne i inne, założone prawnie na mocy ustaw jednej z Układających się Stron i mające swą siedzibę prawną na jej terytorjum, uznane będą za legalnie istniejące na terytorjum drugiej Strony, o ile nie mają celu niedozwolonego lub przeciwnego dobremu obyczajom, i będą miały, stosując się do ustaw i przepisów, wolny i łatwy dostęp do sądów, bądź jako powód, bądź jako pozwany.

2. Spółki akcyjne i inne każdej Strony uznane w ten sposób będą mogły, stosując się do ustaw drugiej Strony, osiedlać się na terytorjum tej ostatniej, zakładać tam swe filje i oddziały i wykonywać tam swój handel i przemysł. Wyłączone są wszelako spółki, które ze względu na swój charakter użyteczności ogólnej, podlegałyby specjalnym ograniczeniom, stosowanym do wszystkich państw, jak np. spółki ubezpieczeniowe i spółki finansowe.

3. Spółki te, raz dopuszczone zgodnie z ustawami i przepisami, które obowiązują lub będą obowiązywały na terytorjum odnośnego państwa, nie będą podlegały opłatom, ani daninom, ani wogóle jakimkolwiek należnościom skarbowym, innym lub wyższym od tych, które są ustanowione dla spółek jakiegokolwiek państwa trzeciego.

4. Będą one zwolnione od płacenia pożyczek i przymusowych danin państwowych, któreby były nałożone dla potrzeb wojny lub wskutek wyjątkowych okoliczności.

5. Opodatkowaniu podlega tylko ta część majątku spółki, która istotnie znajduje się w kraju, gdzie są pobierane odnośne podatki, opłaty lub daniny oraz tylko te tranzakcje, które są tam zawierane.

Art. IV.

Pobory i opłaty wewnętrzne, pobierane na rzecz Państwa, Prowincji, Gmin lub Instytucyj publicznych, które obciążają lub będą obciążały produkcję, przysposobienie towarów lub konsumpcję pewnego artykułu na terytorjum jednej z Układających się Stron, nie będą mogły obciążać produktów, towarów lub artykułów drugiej Strony więcej lub uciążliwiej, niż obciążają one produkty, towary lub artykuły tego samego rodzaju, państwa najbardziej uprzywilejowanego.

Art. V.

Wszystkie produkty gleby i przemysłu, pochodzące i przychodzące z terytorjum celnego jednej z Układających się Stron, które będą przywożone na terytorjum celne drugiej Układającej się Strony, a które są przeznaczone bądź do spożycia, bądź do złożenia na skład, bądź do powrotnego wywozu, bądź do tranzytu, będą podlegały, przez czas trwania niniejszej Konwencji, traktowaniu przyznanemu państwu najczęściej uprzywilejowanemu. W szczególności nie będą one mogły podlegać w żadnym wypadku ograniczeniom innym od tych, którym podlegają produkty lub towary państwa najbardziej uprzywilejowanego.

Art. III.

1. Les sociétés anonymes et autres qui d'après les lois d'une des Parties Contractantes sont valablement constituées et qui ont leur siège social sur son territoire verront leur existence juridique reconnue sur le territoire de l'autre Partie, pourvu qu'elles ne poursuivent pas un but illicite ou contraire aux moeurs et auront, en se conformant aux lois et règlements, libre et facile accès auprès des Tribunaux, soit pour y intenter une action, soit pour s'y défendre.

2. Les sociétés anonymes et autres de chaque Partie ainsi reconnues pourront, en se soumettant aux lois de l'autre, s'établir sur le territoire de cette dernière, y fonder des filiales et succursales, et y exercer leur commerce et leur industrie. Sont toutefois exceptées les sociétés qui, en raison de leur caractère d'utilité générale, seraient soumises à des restrictions spéciales applicables à tous les pays, telles que les sociétés d'assurances et les sociétés financières.

3. Ces sociétés, une fois admises, conformément aux lois et prescriptions qui sont ou seront en vigueur sur le territoire du pays respectif, ne seront soumises ni à des taxes, ni à des contributions, ni en général à des redevances fiscales quelles qu'elles soient, autres, ou plus élevées, que celles imposées aux sociétés d'un État tiers quelconque.

4. Elles seront dispensées du paiement des emprunts et des dons nationaux forcés, qui seraient imposés pour les besoins de guerre ou par suite de circonstances exceptionnelles.

5. Ne pourront être taxées que la partie de l'actif social se trouvant effectivement dans le pays où sont perçus les impôts, taxes ou contributions, et les affaires qui y sont opérées.

Art. IV.

1. Les droits et les taxes intérieurs, perçus pour le compte de l'État, des provinces, communes ou institutions publiques qui grèvent ou grèveront la production, la préparation des marchandises ou la consommation d'un article sur le territoire de l'une des Parties Contractantes, ne pourront pas frapper les produits, marchandises ou articles de l'autre Partie d'une manière plus forte ou plus gênante que les produits, marchandises ou articles de la même espèce de la nation la plus favorisée.

Art. V.

Tous les produits du sol ou de l'industrie originaires et en provenance du territoire douanier de l'une des Parties Contractantes qui seront importés sur le territoire douanier de l'autre Partie Contractante et qui sont destinés, soit à la consommation, soit à l'entreposage, soit à la réexpédition, soit au transit, seront soumis, pendant la durée de la présente Convention, au traitement accordé à la nation la plus favorisée.

Każda z Układających się Stron zobowiązuje się zatem udzielić drugiej bezzwłocznie i bez innych warunków wszelkiej ulgi, wszelkiego przywileju lub wszelkiej zniżki cel lub opłat, których już udzieliła, lub którychby mogła udzielić w dalszym ciągu pod wyżej wymienionymi względami na stałe lub czasowo trzeciemu państwu.

Art. VI.

Niezależnie od postanowień artykułu V, produkty naturalne lub fabryczne, pochodzące i przychodzące z polskiego terytorjum celnego, wymienione w załączonej tu liście A, korzystać będą przy ich przywozie na terytorjum celne Królestwa Węgierskiego z taryfy obniżonej, podanej w tej liście.

Niezależnie od postanowień artykułu V, produkty naturalne lub fabryczne, pochodzące i przychodzące z Królestwa Węgierskiego, wymienione w załączonej tu liście B, korzystać będą przy ich przywozie na polskie terytorjum celne z podanych w tej liście zniżek procentowych. Stopa procentowa pozostanie ta sama bez względu na podwyżki lub zniżki taryf i będzie stosowaną do cel dodatkowych lub spólczynników, jakie Polska stosuje lub mogłaby w przyszłości dla tych samych produktów wprowadzić.

Art. VII.

Postanowienia artykułów V i VI nie stosują się:

- a) do przywilejów przyznanych lub któreby mogły być przyznane w przyszłości przez jedną z Układających się Stron w obrocie pogranicznym z państwami sąsiednimi,
- b) do ulg specjalnych, wynikających z unji celnej,
- c) do przejściowego systemu celnego pomiędzy polską a niemiecką częścią Górnego Śląska.

Art. VIII.

Przy wywozie do Polski nie będą pobierane na Węgrzech, a przy wywozie do Węgier nie będą pobierane w Polsce żadne cła lub opłaty eksportowe inne lub wyższe, niż przy wywozie takich samych przedmiotów do państwa najwięcej uprzywilejowanego pod tym względem.

Art. IX.

Aby zapewnić produktom, pochodzącym z obu Krajów korzystanie z postanowień artykułów V i VI, Układające się Strony będą mogły wymagać, aby produkty i towary, przywożone na ich terytorjum, były zaopatrzone w świadectwo pochodzenia.

Art. X.

1. Przedmioty podlegające oczeniu i służące jako próbki, z wyjątkiem towarów zakazanych, będą przez obie Strony zwolnione czasowo od cła, z zastrzeżeniem zachowania formalności cłowych, potrzebnych dla zapewnienia powrotnego wywozu w ciągu jednego roku.

Chacune des Parties Contractantes s'engage donc à faire immédiatement et sans autre condition, profiter l'autre de toute faveur, de tout privilège ou de toute réduction de droits ou de taxes qu'elle a déjà accordés ou pourrait par la suite accorder, sous les rapports susmentionnés, à titre permanent ou temporaire à une tierce nation.

Art. VI.

Sans préjudice des dispositions de l'article V les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance du territoire douanier polonais, énumérés à la liste A ci annexée, bénéficieront à leur importation sur le territoire douanier du Royaume de Hongrie du tarif réduit indiqué à ladite liste.

Sans préjudice des dispositions de l'article V les produits naturels ou fabriqués originaires et en provenance du Royaume de Hongrie énumérés à la liste B ci annexée, bénéficieront, à leur importation en territoire douanier polonais, des pourcentages de réduction indiqués dans ladite liste. Ces pourcentages resteront les mêmes, quels que soient les relèvements ou abaissements de tarif et s'appliqueront aux surtaxes et coefficients que la Pologne applique ou pourrait instituer sur les mêmes produits à l'avenir.

Art. VII.

Les dispositions des articles V et VI ne s'appliquent pas:

- a) aux privilèges accordés ou qui pourraient être accordés ultérieurement par une des Parties Contractantes dans le trafic-frontière avec les pays limitrophes,
- b) aux faveurs spéciales résultant d'une union douanière,
- c) au régime provisoire douanier entre les parties polonaise et allemande de la Haute-Silésie.

Art. VIII.

À l'exportation vers la Pologne il ne sera pas perçu en Hongrie et à l'exportation vers la Hongrie il ne sera pas perçu en Pologne des droits ou taxes de sortie autres ou plus élevés qu'à l'exportation des mêmes objets vers le pays le plus favorisé à cet égard.

Art. IX.

Pour réserver aux produits originaires de leurs pays respectifs le bénéfice des dispositions des articles V et VI, les Parties Contractantes auront la faculté d'exiger que les produits et marchandises, importés sur leur territoire soient accompagnés d'un certificat d'origine.

Art. X.

1, Les objets passibles de droit et servant d'échantillons, à l'exception des marchandises prohibées, seront admis de part et d'autre en franchise temporaire sous réserve de l'observation des formalités douanières nécessaires pour en assurer la réexportation intégrale dans le délai d'un an.

2. Znaki rozpoznawcze, umieszczone na próbkach przez władze jednej z Ukladających się Stron, będą w celu ustalenia ich tożsamości, uznawane przez władze drugiej Strony, przyczem rozumie się, że będą one mogły we wszystkich wypadkach, o ile im się to wyda konieczne, umieścić obok krajowe znaki rozpoznawcze.

3. Korzystanie z tego zwolnienia może być cofnięte komiwojażerom i firmom handlowym, które nie stosują się do ustanowionych warunków.

Art. XI.

1. Kupcy, fabrykanci i inni wytwórcy jednej z Ukladających się Stron, którzy przez przedstawienie swej specjalnej karty legitymacyjnej, wydanej przez uprawnione władze swego Państwa i której wzór Ukladające się Strony zakomunikują sobie wzajemnie, — dowiodą, że są uprawnieni do wykonywania ich handlu lub przemysłu i że uiszczają opłaty i podatki przewidziane przez ustawy, będą mogli bądź osobiście, bądź przez swych komiwojażerów czynić zakupy na terytorjum drugiej Strony u kupców lub wytwórców lub w publicznych lokalach sprzedaży bez uiszczania opłaty patentowej. Będą oni mogli również przyjmować zamówienia u kupców lub innych osób, które dla swego handlu lub przemysłu używają danych towarów. Będą również mogli mieć ze sobą próbki lub wzory. Jednakże Ukladające się Strony zastrzegają sobie prawo zabronić im kolportowania towarów, o ile nie zostali do tego uprawnieni zgodnie z ustawodawstwem Państwa, w którym podróżują.

2. Strony będą sobie wzajemnie podawać do wiadomości, jakie władze są upoważnione do wydawania kart legitymacyjnych, jak również postanowienia, do których winni się stosować komiwojażerowie przy wykonywaniu swego handlu.

3. Powyższe postanowienia nie stosują się do kupców wędrownych ani do kolportażu, ani do poszukiwania zamówień u osób nie trudniących się przemysłem ani handlem, przyczem każda Strona zastrzega sobie pod tym względem zupełną swobodę swego ustawodawstwa.

Art. XII.

Okrety, należące do obywateli lub towarzystw każdej z Ukladających się Stron, ich załoga i ładunki traktowane będą na terytorjum drugiej Strony co najmniej tak korzystnie, jak okręty, załoga i ładunki, należące do krajowców lub do państwa najbardziej uprzywilejowanego.

To postanowienie nie odnosi się jednak do kabotażu i do przedsiębiorstw okrętowych, zajmujących się transportem emigrantów.

Art. XIII.

Sprawy kolejowe i tranzytu, obchodzące obydwie Ukladające się Strony, stanowią przedmiot specjalnych układów, załączonych pod C i D do niniejszej Konwencji.

2. Les marques de reconnaissance apposées aux échantillons par les autorités de l'une des Parties Contractantes, seront pour l'établissement de leur identité, reconnues par les autorités de l'autre Partie, bien entendu toutefois que celles-ci auront la faculté, dans tous les cas où cela leur paraîtra nécessaire, d'y apposer à côté les marques de reconnaissance nationales.

3. Le bénéfice de cette franchise peut être retiré aux voyageurs et aux maisons de commerce qui ne se conforment pas aux conditions établies.

Art. XI.

1. Les négociants, les fabricants et autres producteurs de l'une des Parties Contractantes qui prouvent par la présentation de leur carte de légitimation spéciale, délivrée par les autorités compétentes de leur pays, dont la formule les Parties Contractantes se communiqueront mutuellement, qu'ils sont autorisés à exercer leur commerce ou leur industrie et qu'ils y acquittent les taxes et impôts prévus par les lois, auront le droit de faire soit personnellement, soit par des voyageurs à leur service, des achats sur le territoire de l'autre Partie chez des négociants ou producteurs, ou dans les locaux de vente publics sans payer une taxe de patente. Ils pourront aussi prendre des commandes chez les négociants ou autres personnes qui, pour leur commerce ou leur industrie, utilisent les marchandises en question. Ils pourront avoir avec eux des échantillons ou modèles. Cependant les Parties Contractantes se réservent le droit de leur interdire de colporter des marchandises à moins qu'ils n'y aient été autorisés conformément à la législation du pays où ils voyageront,

2. Les Parties se donneront réciproquement connaissance des autorités chargées de délivrer les cartes de légitimation, ainsi que des dispositions auxquelles les voyageurs doivent se conformer dans l'exercice de leur commerce.

3. Les dispositions ci-dessus ne sont pas applicables aux industriels ambulants, non plus qu'au colportage et à la recherche des commandes chez des personnes n'exerçant ni industrie, ni commerce, chaque Partie se réservant à cet égard entière liberté à sa législation.

Art. XII.

1. Les navires appartenant aux ressortissants ou aux sociétés de chacun des Pays Contractants, leurs équipages et cargaisons jouiront dans le territoire de l'autre Pays d'un traitement au moins aussi favorable, que-celui accordé aux navires, équipages et cargaisons appartenant aux nationaux ou à la nation la plus favorisée.

Cette stipulation ne s'applique pourtant pas au cabotage et aux entreprises de navigation s'occupant du transport des émigrants.

Art. XIII.

Les questions ferroviaires et de transit intéressant les deux Parties Contractantes font objet des Arrangements spéciaux, annexés sous C et D à la présente Convention.

Art. XIV.

1. Układające się Strony zapewniają sobie wzajemnie na swych terytorjach traktowanie na stopie państwa najbardziej uprzywilejowanego we wszystkim, co dotyczy różnych formalności administracyjnych lub innych, niezbędnych przy stosowaniu postanowień niniejszej Konwencji.

2. Rozumie się wszelako, że postanowienia zawarte w artykułach poprzednich, o ile zapewniają traktowanie na stopie państwa najbardziej uprzywilejowanego, nie naruszają w niczem ustaw, rozporządzeń i przepisów specjalnych, dotyczących handlu, przemysłu, porządku publicznego i bezpieczeństwa ogólnego oraz wykonywania pewnych rzemiosł i zawodów, które obowiązują lub będą obowiązywały w każdym Kraju, i które będą stosowane do wszystkich cudzoziemców.

Art. XV.

Rząd Polski, któremu powierzono zostało prowadzenie spraw zagranicznych Wolnego Miasta Gdańska zgodnie z artykułem 104 Traktatu Wersalskiego i artykułami 2 i 6 Konwencji Paryskiej z dn. 9/XI 1920 r. pomiędzy Polską a Wolnym Miastem Gdańskim, zastrzega sobie prawo oświadczyć, że Wolne Miasto Gdańsk jest stroną kontraktującą w tej Konwencji i że bierze na siebie obowiązki oraz nabywa prawa w niej ustalone.

Zastrzeżenie to nie dotyczy tych postanowień niniejszej konwencji, które Rzeczpospolita Polska odnośnie do W. M. Gdańska już zawarła na zasadzie praw, przysługujących jej traktatowo.

Art. XVI.

1. Konwencja niniejsza będzie ratyfikowana i dokumenty ratyfikacyjne będą wymienione w Warszawie możliwie jaknajprędzej.

2. Wejdzie ona w życie w dziesięć dni po wymienieniu dokumentów ratyfikacyjnych.

3. Konwencja została zawarta na przeciąg 15-tu miesięcy. Jednakże, o ile nie zostanie wypowiedziana na trzy miesiące przed upływem tego terminu, będzie ona przedłużona w drodze milczącej zgody na czas nieograniczony i będzie mogła być wypowiedziana w każdym czasie. W wypadku wypowiedzenia, pozostanie ona jeszcze w mocy przez trzy miesiące od dnia, w którym jedna z Wysokich Układających się Stron notyfikuje drugiej swój zamiar o uchyleniu działania Konwencji.

Układające się Strony oświadczają gotowość rozpoczęcia bezzwłocznie w rok po wejściu w życie tej Konwencji rokowań, celem wprowadzenia zmian, których wprowadzenie uznają za pożyteczne.

Na dowód czego, pełnomocnicy podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w Budapeszcie w dwóch egzemplarzach 26 marca 1925 r.

(—) *Z. Michałowski* (—) *Koloman de Kánya*

(—) *O. Węclawowicz* (—) *Alexander de Moldoványi*

(L. S.)

(L. S.)

Art. XIV.

1. Les Parties Contractantes se garantissent réciproquement sur leur territoire en tout ce qui concerne les diverses formalités administratives ou autres, rendues nécessaires par l'application des dispositions contenues dans la présente Convention, le traitement de la nation la plus favorisée.

2. Il est entendu toutefois, que les stipulations énoncées dans les articles précédents, en tant qu'elles garantissent le traitement de la nation la plus favorisée, ne dérogent en rien aux lois, ordonnances et règlements spéciaux en matière de commerce, d'industrie, de police et de sûreté générale et d'exercice de certains métiers et professions qui sont ou seront en vigueur dans chacun des pays et applicables à tous les étrangers.

Art. XV.

Le Gouvernement Polonais, auquel il appartient d'assurer la conduite des affaires extérieures de la Ville Libre de Dantzig en vertu de l'article 104 du Traité de Versailles, et des articles 2 et 6 de la Convention de Paris entre la Pologne et la Ville Libre de Dantzig du 9.XI.20, se réserve le droit de déclarer que la Ville Libre est Partie Contractante du présent Traité et qu'elle accepte les obligations et acquiert les droits en dérivant.

Cette réserve ne se rapporte pas aux dispositions du présent Traité, que la République Polonaise contracte en ce qui concerne la Ville Libre de Dantzig conformément à ses droits découlant des traités y relatifs.

Art. XVI.

1. La présente Convention sera ratifiée et les ratifications en seront échangées à Varsovie, aussitôt que faire se pourra.

2. Elle entrera en vigueur 10 jours après l'échange des ratifications.

3. La Convention est conclue pour la durée de quinze mois. Cependant, si elle n'est pas dénoncée trois mois avant l'expiration de ce délai, elle sera prolongée par voie de tacite reconduction pour une période indéterminée et pourra être dénoncée à tous temps. En cas de dénonciation elle demeurera encore en vigueur trois mois à compter du jour où l'une des Hautes Parties Contractantes aura notifié à l'autre son intention d'en faire cesser l'effet.

Les Parties Contractantes se déclarent prêtes à entrer un an après la mise en vigueur de cette Convention sans retard en négociations pour établir les modifications qu'elles jugeront utiles d'y introduire.

En foi de quoi les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention.

Fait en double à Budapest, le 26 mars. 1925.

(—) *S. Michałowski* (—) *Coloman de Kánya*

(—) *O. Węclawowicz* (—) *Alexandre de Moldoványi*

(L. S.)

(L. S.)

Załącznik A.				Annexe A.			
№ tar. autonom. weg.	NAZWA TOWARU	Jednostka	Cło w wag. koronach zł.	Número du tarif autonome hongrois	DÉSIGNATION DES MARCHANDISES	Unité	Droits en couronnes, or hongroise
z 203 a.	Drzewo tart. nieheblowane i t. d.			ex 203 a	Bois scié non raboté etc.		
	2) z drzewa liściastego	100 kg.	wolne	286	Calciumcarbide	100 kg	exempt
286	Karbid wapniowy	"	12.—	ex322	Produits de la distillation et l'extraction de l'huile minérale:	" "	12.—
322	Produkty destylacji oleju skalnego:			ex a.	1. Benzine, ayant un poids spécifique inférieur à 0.700	" "	12.—
	z a) 1. benzyna o ciężarze gatunkowym poniżej 0.700	"	12.—	ex c.	huile de gaz	" "	4.—
	z c) olej gazowy	"	4.—	ex d.	huile à graisser	" "	7.—
	z d) olej smarowy	"	7.—	2. autre			
	2. inny			h)	paraffine	" "	15.—
	h) parafina	"	15.—	1.	Remarque au litt. a. du № 322.		
	1) Uwaga do lit. a. № 322.				La benzine brute pour fabrication (distillation) ultérieure, importée par des raffineries ayant des installations pour la distillation du pétrole brut sous permis spécial et sous conditions et contrôle à déterminer par ordonnance	" "	2.50
	Benzyna surowa do dalszego przerobu, sprowadzana przez rafinerje posiadające instalacje do destylacji ropy, za pozwoleniem i z zachowaniem warunków i kontroli ustalonych rozporządzeniem	"	2.50	2.	Remarque aux litt. c. et d. du № 322.		
	2) Uwaga do liter c. i d. № 322.				Les produits distillés importés pour raffination ultérieure sous permis spécial et sous conditions et contrôle à déterminer par ordonnance	" "	2.50
	Produkty destylowane przywożone celem dalszego rafinowania, za pozwoleniem i z zachowaniem warunków i kontroli, ustalonych rozporządzeniem	"	2.50	548	Fils de coton, écrus, simples:		
548	Przędza bawełniana, surowa, pojedyncza:			a)	jusqu'au № 12 angl. inclus	" "	21.60
	a) do № 12 ang. włącznie	"	21.60	b)	au dessus du № 12 jusqu'au № 32 angl. inclus	" "	32.40
	b) powyżej № 12 do № 32 ang. włącznie	"	32.40	c)	au dessus du № 32 jusqu'au № 50 angl. inclus	" "	45.—
	c) powyżej № 32 do № 50 ang. włącznie	"	45.—	d)	au dessus du № 50 angl.	" "	54.—
	d) powyżej № 50 ang.	"	54.—	549	Fils de coton, crus, retors en deux ou trois bouts		
549	Przędza bawełniana, surowa, skręcona w dwie lub trzy nitki:			a)	à simple torsion:		
	a) skręt prosty:			1.	jusqu'au № 12 angl. inclus	100 kg.	36.—
	1) do № 12 ang. włącznie	"	36.—	2.	au dessus du № 12 jusqu'au № 32 angl. inclus	" "	67.50
	2) powyżej № 12 do № 32 ang. wł.	"	67.50	3.	au dessus du № 32 jusqu'au № 50 angl. inclus	" "	99.—
	3) powyżej № 32 do № 50 ang. wł.	"	99.—	4.	au dessus du № 50 angl. b) à double ou à multiple torsion:		
	4) powyżej № 50 ang.	"	135.—	1.	jusqu'au № 12 angl. inclus	" "	54.—
	b) skręt podwójny lub wielokrotny:			2.	au dessus du № 12 jusqu'au № 32 angl. inclus	" "	99.—
	1) do № 12 ang. włącznie	"	54.—	3.	au dessus du № 32 jusqu'au № 50 angl. inclus	" "	144.—
	2) powyżej № 12 do № 32 ang. wł.	"	99.—	4.	au dessus du № 50 angl.	" "	198.—
	3) powyżej № 32 do № 50 ang. wł.	"	144.—	ex587	Tissus de laine, non spécialement dénommés:		
	4) powyżej № 50 ang.	"	198.—				
z 587	Tkaniny wełniane osobno niewymienione:						

№ tar. autonom. węg.	NAZWA TOWARU	Jednostka	Cło w węg. koronach zł.	Numéro du tarif autonome hongrois	DÉSIGNATION DES MARCHANDISES	Unité	Droits en couronnes or hongrois
	a) ważące w m. kw. więcej niż 700 gram.	100 kg.	270.—		a) pesant au mètre carré plus de 700 grammes .	100 kg.	270.—
	b) ważące w m. kw. najwyżej 700 gram., lecz więcej niż 450 gram. . .	"	450.—		b) pesant au mètre carré 700 grammes au plus, mais dépassant 450 grammes.	" "	450.—
	c) ważące w m. kw. najwyżej 450 gram., lecz więcej niż 350 gram. . .	"	550.—		c) pesant au mètre carré 450 grammes au plus, mais dépassant 350 grammes.	" "	550.—
	d) ważące w m. kw. najwyżej 350 gram., lecz więcej niż 200 gram. . .	"	570.—		d) pesant au mètre carré 350 grammes au plus, mais dépassant 200 grammes.	" "	570.—
	1. surowy				1. écrus		
z 947	Przedmioty dla palaczy:			ex 947	Objets de fumeurs		
	a) rurki do fajek, portecygary, portecygaretki i ustniki: z 5) z prawdziwego bursztynu, lub łączone z bursztynem	"	1700.—		a) tuyau de pipe, portecigare, portecigarette et embouchure:		
z 950	Przedmioty z bursztynu prawdziwego, osobno niewymienione	"	1700.—	ex 950	Objets en ambre véritable non dénommés ailleurs .	" "	1.700.—

Załącznik B.

Annexe B.

№ polskiej taryfy celnej z dnia 26 czerwca 1924 r.	NAZWA TOWARU	Jednostka	Procent zwolnienia	Numéro du tarif polonais du 26 juin 1924	DÉSIGNATION DES MARCHANDISES	Unité	Pourcentage de réduction
z 15 p. 3	Papryka	100 kg.	40%	ex 15.3	Paprika	100 kg.	40%
z 34 p. 4	Salami węgierskie	"	40%	ex 34.4	Salami hongrois	—	40%
z 37 p. 1	Ryby żywe i nieżywe świeże (mrożone i śnięte)			ex 37.1	Poissons (vivants ou non) frais (frigorifiés et non vivants);		
	c) ryby żywe oprócz wymienionych w lit a., w wodzie (przywożone w beczkach lub w wagonach—w basenach), brutto	"	50%		c) Poissons vivants autres que ceux dénommés au litt. a. dans l'eau (importés en tonneaux ou wagons-basins), brut. .	—	50%

Załącznik C.

Annexe C.

POROZUMIENIE

ARRANGEMENT

regulujące sprawy transportu i taryf kolejowych pomiędzy Polską a Węgrami.

concernant le règlement des questions de transport et de tarif de chemin de fer entre la Pologne et la Hongrie.

Artykuł A.

Article A.

Co się tyczy odprawy, kosztów transportu, taks i opłat publicznych Ukladające się strony oświadczają, że przy wszystkich warunkach składinąd równych nie będzie się czyniło żadnej różnicy w ruchu kolejowym pasażerów i bagaży między mieszkańcami odnośnych terytorjów obydwu stron.

En ce qui concerne l'expédition, les prix de transport et les taxes ou droits publics, les Parties Contractantes déclarent que toutes conditions égales d'ailleurs, aucune différence ne sera faite, dans le trafic par chemin de fer des voyageurs et des bagages entre les habitants des territoires respectifs des deux Parties.

Artykuł B.

1. Towary wysyłane z terytorjum jednej z Układających się Stron lub dla niej przeznaczone, będą opłacały na kolejach drugiej Układającej się Strony w tym samym kierunku i na tej samej linii od towarów podobnych w tych samych warunkach—koszta transportu najniższe z obowiązujących, oparte na taryfach miejscowych lub taryfach związkowych bez względu na ich pochodzenie lub ich przeznaczenie.

2. Co się tyczy transportów wyżej wymienionych, to wszystkie klauzule prohibicyjne, wyłączające zastosowanie taryf zniżkowych, będą uważane za nieważne i nieistniejące.

3. Koszty transportu najbardziej zniżone, obliczone stosownie do postanowień pierwszego ustępu niniejszego artykułu z wyjątkiem kosztów transportu, wypływających z taryf, które byłyby ustanowione na czas określony, będą musiały być na żądanie jednej z Układających się Stron włączone do taryf bezpośrednich.

4. Co się tyczy transportów wymienionych powyżej nie będzie się czyniło żadnej różnicy co do ich pochodzenia lub przeznaczenia, przy wszystkich innych warunkach skądinąd równych, ani w tem co dotyczy ekspedycji, ani w tem co dotyczy opłat obciążających transporty.

Artykuł C.

Postanowienia artykułów A i B nie stosują się do zniżek taryfowych przyznanych instytucjom dobroczynnym, kulturalnym i humanitarnym, w razie klęski przejściowej osobom znajdującym się na służbie publicznej włącznie ze służbą kolejową i członkom ich rodzin, wreszcie przedmiotom należącym do administracji państwowej lub towarom, służącym dla eksploatacji kolei.

Artykuł D.

Strony Układające się dają sobie wzajemnie zapewnienie, że w sprawach taryf kolejowych będą się kierowały jedna w stosunku do drugiej polityką przychylną.

Artykuł E.

Obie Układające się Strony dolożą starań, aby w granicach przez warunki walutowe dopuszczalnych i biorąc pod uwagę potrzeby, jakie istnieją, ustanowić taryfę bezpośrednią przystosowaną dla ruchu pasażerskiego i towarowego między ich terytorjami lub między terytorjum jednej z nich, a terytorjum trzeciego Państwa przy przejściu przez terytorjum drugiego Państwa. Dla zadecydowania, czy zachodzi potrzeba taryfy bezpośredniej w ruchu pasażerskim i towarowym, przeważy zasadniczo opinia zarządu, który zaproponuje taryfę bezpośrednią. Obydwa Rządy użyją swych wpływów, by podobne projekty były robione tylko w miarę koniecznej potrzeby ze względu na pracę i wydatki, które one pociągają za sobą. W wypadku gdyby w tym względzie powstała różnica zdań pomiędzy oboma zarządami kolei, obydwaj

Article B.

1. Les marchandises expédiées du territoire de l'une des Parties Contractantes ou y destinées, bénéficieront sur les chemins de fer de l'autre Partie Contractante dans la même direction et sur la même ligne, pour les marchandises similaires, sous les mêmes conditions, des prix de transport les plus réduits en vigueur, basés sur les tarifs locaux ou des tarifs cumulés, sans distinction de leur provenance ou de leur destination.

2. Toute clause de prohibition excluant l'application de tarifs réduits sera considérée comme nulle et non avenue en ce qui concerne les transports susvisés.

3. Les prix de transport les plus réduits calculés conformément aux dispositions du premier alinéa de cet article, à l'exception des prix de transport résultant de tarifs qui seraient établis pour un temps déterminé, devront à la demande d'une des Parties Contractantes, être incorporés dans le tarif direct.

4. Pour les transports mentionnés ci-dessus, aucune distinction ne sera faite quant à la provenance ou la destination, toutes choses égales d'ailleurs, ni en ce qui concerne l'expédition, ni en ce qui concerne les taxes frappant les transports.

Article C.

Les dispositions des articles A et B ne sont pas applicables aux réductions de tarif, accordées à des oeuvres pies, culturelles ou humanitaires, à la lutte contre une détresse passagère, aux personnes dans les services publics, y compris le service des chemins de fer, et aux membres de leurs familles, enfin aux objets appartenant à l'administration d'État ou aux marchandises servant à l'exploitation des chemins de fer.

Article D.

Les deux Parties Contractantes donnent l'assurance réciproque qu'elles suivront sur le terrain des tarifs ferroviaires, l'une vis-à-vis de l'autre, une politique bienveillante.

Article E.

Les deux Parties Contractantes veilleront à l'établissement, dans la mesure où les conditions du change le permettent et compte tenu des besoins existants, de tarifs directs applicables au trafic des voyageurs et marchandises entre leurs territoires ou entre le territoire de l'une et celui d'une tierce Puissance, devant emprunter le territoire de l'autre Partie. Pour décider si oui ou non la nécessité du tarif direct se fait sentir dans le trafic des voyageurs et marchandises, en principe l'opinion de l'administration qui propose le tarif direct prévaudra. Les deux Gouvernements useront de leur influence pour que de pareilles propositions ne soient faites que dans la mesure strictement indispensable, en égard aux travaux et dépenses qu'elles entraînent. Au cas où sous ce rapport un différend s'élèverait entre les deux administrations de chemins

Rządy zadecydują tę kwestję po uprzednim porozumieniu się.

Obydwie Układające się Strony wydadzą zarządzenie, aby zarządy kolejowe porozumiały się jak najspieszniej w sprawach należności wzajemnych, wpływających z ruchu pasażerskiego i towarowego.

Załącznik D.

POROZUMIENIE

regulujące sprawy komunikacji pomiędzy Polską a Węgrami.

Dla tranzytu osób, bagaży i towarów różnego rodzaju obowiązują postanowienia Konwencji i Statutu, co do wolności tranzytu zawartej w Barcelonie dnia 20 kwietnia 1921 r., jak również Konwencji Genewskiej z dnia 8 grudnia 1923 r. z następującymi uzupełnieniami:

Do artykułu 2 Statutu.

Dopóki granica między terytorjum jednej z Układających się Stron, a terytorjami któregośkolwiek trzeciego Państwa będzie zamknięta dla przejścia osób i towarów, Rząd zainteresowanej Układającej się Strony będzie zwolniony od obowiązku przyznawania na omawianej granicy ulg przewidzianych w niniejszym artykule.

Do artykułu 4 Statutu.

Co się tyczy wzajemnego ruchu tranzytowego, postanowienia artykułów A i B układu zawartego w załączniku o Konwencji Handlowej, będą stosowane na kolejach Układających się Stron.

Do artykułu 5—7 Statutu.

1. Obydwa Rządy zgadzają się nawiązać jak najspieszniej pertraktacje w sprawie ułatwień, dotyczących towarów przeznaczonych do transportu pod specjalnymi warunkami, stosując się do postanowień § 1 (3) postanowień reglamentacyjnych dla wykonania Berneńskiej Konwencji międzynarodowej co do transportu towarów kolejami.

Obydwa Rządy podadzą sobie wzajemnie do wiadomości przepisy specjalne obowiązujące w Państwach Układających się, a dotyczące opakowania i innych warunków technicznych transportu.

Przesyłki przybywające w wagonach plombowanych na stację wejściową przez urząd celny miejsca ekspedycji będą przyjęte do tranzytu bez dalszej rewizji celnej.

2. Obydwa Rządy zobowiązują się udzielać niezbędnych zezwoleń tranzytowych na prośbę jednej z Układających się Stron bezzwłocznie i z jaknajwiększą zyczliwością.

de fer, les deux Gouvernements statueront sur la question après s'être concertés au préalable.

Les deux Parties Contractantes prendront leurs dispositions pour que les administrations de chemins de fer s'entendent le plus tôt possible en ce qui concerne les décomptes réciproques résultant du trafic des voyageurs et marchandises.

Annexe D.

ARRANGEMENT

concernant le règlement des questions de communication entre la Pologne et la Hongrie.

Pour le transit des personnes, bagages et marchandises de toutes espèces, sont valables les dispositions de la Convention et du Statut sur la liberté du transit, conclus à Barcelone le 20 avril 1921, ainsi que celles de la Convention de Genève du 8 décembre 1923, avec les compléments suivants:

ad article 2 du Statut:

Tant que la frontière entre le territoire d'une des Parties Contractantes et les territoires d'un tiers État sera fermée pour le passage des personnes et des marchandises, le Gouvernement de la Partie Contractante intéressée sera dégagé de l'obligation d'accorder à la frontière en question les facilités prévues au présent article.

ad article 4 du Statut:

En ce qui concerne le trafic en transit réciproque les dispositions des articles A et B de l'arrangement constituant l'annexe C de la Convention Commerciale seront applicables sur les chemins de fer des Parties Contractantes.

ad article 5—7 du Statut:

1. Les deux Gouvernements sont d'accord d'entamer le plus tôt possible des négociations au sujet des facilités en ce qui concerne les marchandises admises au transport sous certaines conditions, en se conformant aux dispositions du paragraphe 1 (3) des dispositions réglementaires pour l'exécution de la Convention internationale de Berne sur le transport de marchandises par chemins de fer.

Les deux Gouvernements se communiqueront mutuellement les prescriptions spéciales en vigueur dans les deux Pays Contractants concernant l'emballage et les autres conditions techniques de transport.

Les envois qui arrivent à la station d'entrée en wagons plombés par la douane du lieu de l'expédition, seront admis au transit sans visite de douane ultérieure.

2. Les deux Gouvernements s'engagent d'accorder sur demande d'une des Parties Contractantes les permis de transit nécessaires, avec la plus grande bienveillance et sans délai.

Do artykułu 10 Statutu.

Rząd Polski zastrzega sobie prawo zakazania lub ograniczenia tranzytu broni, amunicji i ekwipunku wojennego w kierunku do Rosji przez Polskę, stosownie do artykułu 22 ustępu 4 Traktatu Pokojowego Ryskiego z dnia 18 marca 1921 r.

Protokół końcowy.

Przed przystąpieniem do podpisania Konwencji handlowej pomiędzy Polską a Węgrami, niżej podpisani pełnomocnicy postanowili co następuje:

I. Co się tyczy artykułów II i III:

Rozumie się, że postanowienia artykułu II, według których obywatele Wysokich Układających się Stron będą mieli prawo stawania w sądach narówni z krajowcami, jako też postanowienia artykułu III, dotyczące wolnego dostępu spółek akcyjnych i innych do sądów, nie stosują się do bezpłatnej pomocy prawnej ani do zwolnienia od *cautio judicatum solvi*.

II. Co się tyczy artykułu IV, V i VI:

Rozumie się, że postanowienia artykułów IV, V i VI nie stosują się do produktów gleby i przemysłu, pochodzących z terytorjum jednej z Wysokich Układających się Stron, o ile byłyby ocłone w Państwie trzecim.

III. Co się tyczy artykułów V, VI i XIV:

Ze względu na zakazy i ograniczenia importu i eksportu, istniejące jeszcze w Polsce, Rząd Polski zobowiązuje się traktować z jaknajwiększą życzliwością podania o zezwolenie na import i eksport w ruchu pomiędzy obydwoma Państwami.

IV. Co się tyczy załącznika A:

Rozumie się, że produkty naftowe, pochodzące z Polski, wymienione w № 322 taryfy celnej węgierskiej, będą ocłone przy wejściu ich na Węgry od wagi netto towaru, t. j. z potrąceniem wagi cysterny lub innych naczyń.

V. Co się tyczy załącznika C artykułu B:

Układające się Strony zgadzają się, że przez klauzulę prohibicyjną należy rozumieć postanowienia taryfowe, ustanowione jedynie w celu zapobieżenia korzystaniu z taryfy niżkowej takim samym gatunkom obcych towarów.

Nie będzie się natomiast uważało za klauzulę prohibicyjną rozporządzeń taryfowych, mających na celu zaspokojenie potrzeb konsumpcji wewnętrznej pewnych artykułów, zapewnienie rozwoju portów rzecznych i morskich lub potrzebnych dla racjonalnej eksploatacji kolejowej przez zdobycie nowych transportów lub obniżenie kosztów eksploatacji.

ad article 10 du Statut:

Gouvernement de Pologne se réserve le droit d'interdire ou restreindre le transit d'armes, de munition et d'équipements de guerre, vers la Russie à travers la Pologne, conformément à l'article 22, alinéa 4, du Traité de Paix de Riga du 18 mars 1921.

Protocole final.

Avant de procéder à la signature de la Convention Commerciale entre la Pologne et la Hongrie les Plénipotentiaires soussignés sont convenus de ce qui suit:

I. En ce qui concerne les articles II et III.

Il est entendu que les dispositions de l'article II, selon lesquelles les ressortissants des Hautes Parties Contractantes auront le droit d'ester en justice devant les Tribunaux sur un pied d'égalité avec les nationaux, de même que les dispositions de l'article III, concernant le libre accès des sociétés anonymes et d'autres auprès des Tribunaux, ne s'appliquent pas à l'assistance judiciaire gratuite, ni à la dispense de la caution *judicatum solvi*.

II. En ce qui concerne les articles IV, V et VI.

Il est entendu que les dispositions des articles IV, V et VI ne s'appliquent pas aux produits du sol et de l'industrie originaires du territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes, s'ils ont été dédouanés dans un État tiers.

III. En ce qui concerne les articles V, VI et XIV.

Le régime des prohibitions et restrictions d'importation et d'exportation subsistant encore en Pologne, le Gouvernement Polonais s'engage de traiter les demandes pour des licences d'importation et d'exportation dans le trafic entre les deux pays avec la plus grande bienveillance.

IV. En ce qui concerne l'annexe A.

Il est entendu que les produits pétroliers en provenance de Pologne énumérés dans le № 322 du tarif douanier hongrois, seront dédouanés à leur entrée en Hongrie au poids net de la marchandise, c'est-à-dire déduction faite du poids des wagons-citernes ou autres récipients.

V. En ce qui concerne l'annexe C., article B.

Les Parties Contractantes sont d'accord qu'il faut entendre par clause de prohibition les dispositions de tarif établis dans le but exclusif d'empêcher les marchandises étrangères de la même espèce de bénéficier d'un tarif réduit. Il ne sera pas, au contraire, considéré comme clause de prohibition les dispositions du tarif ayant pour origine l'intention de couvrir les besoins de la consommation intérieure en certains articles d'assurer le développement de ports fluviaux et maritimes, ou de servir la cause de l'exploitation rationnelle des chemins de fer par la conquête de nouveaux transports ou la réduction de frais de traction.

Stosownie do tej interpretacji będzie się uważało:

- 1) za klauzulę prohibicyjną:
 - a) warunek pochodzenia krajowego towarów (przepis wymagający takiej nazwy, której użycie, ze względu na specjalny charakter towaru, jest niemożliwe dla drugiej Układającej się Strony, będzie uważany za warunek pochodzenia krajowego),
 - b) warunek ekspedycji na miejsce, o ile nie chodzi o przesłanie towaru drogą wodną,
 - c) warunek, wymagający by surowce i półprodukty towaru uprzywilejowanego były całkowicie lub częściowo ekspedjowane drogami krajowymi,
- 2) za klauzulę dopuszczalną:
 - a) warunek dotyczący konsumpcji wewnątrz kraju,
 - b) warunek przeładowania ze statku na kolej lub odwrotnie,
 - c) warunek ilości minimalnej, obowiązujący ekspedytora na określony przeciąg czasu,
 - d) warunek ładowania całkowitych pociągów przy wystaniu.

VI. Co się tyczy załącznika D art. 7 Statutu Barcelońskiego:

Zasadniczo nie będzie się przyznawało żadnego ułatwienia dla przewozu towarów, nadanych do przewozu na własne terytorjum, które nie byłoby dostępne dla towarów nadanych do przewozu na terytorjum drugiego Państwa. W szczególności, w razie ograniczenia ruchu, nie będą wprowadzone dla ruchu pomiędzy terytorjami obydwu Stron, ani dla ruchu tranzytowego z terytorjum jednej z Układających się Stron przez terytorjum drugiej, zasadniczo żadne ograniczenia większe od tych, które zostały ustanowione dla ruchu wewnętrznego kraju przeznaczenia albo kraju przez który odbywa się tranzyt.

Niniejszy protokół, który będzie uważany, jako zatwierdzony i usankcjonowany przez Układające się Strony bez żadnej ratyfikacji specjalnej, jedynie przez fakt wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Konwencji Handlowej, do której się odnosi, został sporządzony w dwóch egzemplarzach w Budapeszcie, dnia 26 marca 1925 r.

(—) *Z. Michałowski* (—) *Koloman de Kánya*

(—) *O. Węclawowicz* (—) *Aleksander de Moldoványi*

Protokół podpisania.

Obecni:

ze strony POLSKI:

Jego Eksceleńca Zygmunt Michałowski, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Polski w Budapeszcie,
P. Otton Węclawowicz, Naczelnik Wydziału w polskim Ministerstwie Przemysłu i Handlu,

Conformément à cette interprétation, on considérera:

- 1) comme clauses prohibitives:
 - a) la condition d'origine indigène des marchandises (la prescription exigeant une telle dénomination dont l'emploi est, vu le caractère spécial de la marchandise, impossible à l'autre Partie Contractante), sera considérée comme condition d'origine indigène;
 - b) la condition de l'expédition sur les lieux, à moins qu'il ne s'agisse de faire venir la marchandise par voie d'eau;
 - c) la condition exigeant que les matières premières ou les demi produits de la marchandise favorisée aient été, entièrement ou en partie, expédiés sur des voies indigènes.
- 2) comme clauses admissibles:
 - a) la condition relative à la consommation à l'intérieur du pays;
 - b) la condition du transbordement de bateau en chemin de fer ou inversement;
 - c) la condition d'une quantité minimum imposée à un expéditeur pour un intervalle de temps déterminé;
 - d) la condition que l'expédition doit se faire par chargements de train complets.

VI. En ce qui concerne l'annexe D art. 7 du Statut de Barcelone.

En principe aucune facilité ne sera accordée pour le transport des marchandises remises au transport dans le propre territoire qui ne serait pas accessible pour les marchandises, remises au transport dans le territoire de l'autre État. En particulier on établira dans le cas de restrictions du trafic, en principe aucune restriction plus étendue ni pour le trafic entre les territoires des deux Parties, ni pour le trafic en transit de l'une des Parties Contractantes à travers celui de l'autre, que celles établies pour le trafic intérieur du pays destinataire ou du pays transité.

Le présent Protocole, qui sera considéré comme approuvé et sanctionné par les Parties Contractantes sans autre ratification spéciale par le seul fait de l'échange des ratifications de la Convention Commerciale à laquelle il se rapporte, a été dressé en double expédition à Budapest, le 26 mars 1925.

(—) *S. Michałowski* (—) *Coloman de Kánya*

(—) *O. Węclawowicz* (—) *Alexandre de Moldoványi*

Protocole de signature.

Étaient présents:

pour la POLOGNE:

Son Excellence Sigismond Michałowski, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Pologne à Budapest,
M. Otton Węclawowicz, Chef de Section au Ministère de Commerce de Pologne, et

ze strony WĘGIER:

Jego Ekszelencja Koloman de Kánya, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny,
P. Aleksander de Moldoványi, Radca Legacyjny
w Królewskim Węgierskim Ministerstwie Spraw
Zagranicznych.

Przy sposobności podpisania Konwencji Handlowej między Polską a Węgrami z dnia 26 marca 1925, delegaci obu Rządów złożyli następujące oświadczenia:

1. Delegacja Polska na żądanie Delegacji Węgierskiej oświadcza, że „jak największa życzliwość”, o której mowa w Protokóle końcowym, paragraf III, będzie stosowana w praktyce o ile chodzi o przywóz wina węgierskiego do Polski w ten sposób, że wszelkie podania, złożone o uzyskanie zezwolenia na ten przywóz, przy których będą się znajdowały świadectwa pochodzenia, będą w całości przyjmowane i uwzględniane przez Polskę.

2. Na żądanie Delegacji Polskiej, Delegacja Węgierska przyjmuje następujące określenia oleju gazowego:

- a) przezroczysty, żółtawego koloru, do ciemno brązowego,
- b) ciężar gatunkowy przy 15° cels. od 840 do 880,
- c) smarność (Wiskoza) przy 20° cels. poniżej 2,6 podług Viscosimetru Englera,
- d) punkt zapłnienia w otwartym tyglu 45—130° cels.,
- e) olej gazowy winien być produktem destylacji nierafinowanym, nieprzystosowanym do oświetlenia.

3. Rząd Węgierski oświadcza, że zezwolenia wymagane na import produktów wymienionych w uwadze do № 322, będą wydawane we wszystkich wypadkach, kiedy warunki ustanowione w odnośnych przepisach będą zachowane.

Sporządzono w Budapeszcie w dwóch egzemplarzach dnia 26 marca 1925 r.

(—) Z. Michałowski (—) Koloman de Kánya
(—) O. Węclawowicz (—) Aleksander de Moldoványi

Zaznajomiwszy się z powyższą Konwencją, uznaliśmy ją i uznajemy za słuszną zarówno w całości, jak i każde z zawartych w niej postanowień; oświadczamy, że jest przyjęta, ratyfikowana i zatwierdzona i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 1 września 1925 roku.

(—) S. Wojciechowski

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej

Prezes Rady Ministrów:

(—) W. Grabski

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) Al. Skrzyński

L. S.

pour la HONGRIE:

Son Excellence Coloman de Kánya, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire,
M. Alexandre de Moldoványi, Conseiller de Légation au Ministère Royal Hongrois des Affaires Étrangères.

À l'occasion de la signature de la Convention Commerciale entre la Pologne et la Hongrie du 26. III. 1925 les délégués des deux Gouvernements ont fait les déclarations suivantes:

1) la Délégation de la Pologne, sur demande de la Délégation hongroise, déclare que „la plus grande bienveillance” dont il est fait mention au Protocole Final, paragraphe III sera, quant à l'importation du vin hongrois en Pologne, appliquée en pratique dans le sens, que toutes les demandes pour de telles licences présentées qui sont accompagnées des certificats d'origine seront acceptées et accordées par la Pologne dans leur totalité.

2) Sur la demande de la Délégation polonaise, la Délégation hongroise accepte la définition suivante de l'huile de gaz:

- a) Transparent de couleur jaunâtre jusqu'au brun foncé;
- b) poids spécifique à 15° centigrade de 840 à 880;
- c) viscosité à 20° centigrade au dessous de 2,6 selon le viscosimètre d'Engler;
- d) point d'inflammation en creuset ouvert 45—130° centigrade;
- e) l'huile de gaz doit être un produit de distillation non raffiné, non approprié pour l'éclairage.

3) Le Gouvernement hongrois déclare que les licences exigées pour l'importation des produits énumérés dans les remarques au № 322 seront délivrées dans tous les cas où les conditions fixées dans les prescriptions y relatives subsistent.

Fait à Budapest en double expédition, le 26 mars 1925.

(—) S. Michałowski (—) Coloman de Kánya
(—) O. Węclawowicz (—) Alexandre de Moldoványi

Après avoir vu et examiné ladite Convention Nous l'avons approuvée et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues, déclarons qu'elle est acceptée, ratifiée et confirmée, et promettons qu'elle sera inviolablement observée.

En Foi de Quoi, Nous avons donné les présentes, revêtues du Sceau de la République.

À Varsovie, le 1 Septembre 1925.

(—) S. Wojciechowski

Par le Président de la République

Le Président du Conseil des Ministres:

(—) W. Grabski

Le Ministre des Affaires Étrangères:

(—) Al. Skrzyński

L. S.